

جمهوری اسلامی ایران

مرکز مدیریت حوزه های علمی ی خواهران

استان خوزستان (شهرستان ایذه)

بانوی طلبه و خانواده

استاد راهنما : زینب عالی پور

نویسندگان : فاطمه کارگر ، کوثر کیانی ، فرزانه زیلایی ، سیما جمشیدی ، صدیقه عالی پور

مدرسه ی علمی ی حضرت زینب (س)

هر زنی با توجه به نقش مهمی که در خانواده ایفا می کند ، می تواند علاوه بر وظایف اجتماعی خودش ، با به عمل به دستورات دین در فضای خانه ی خویش ، بهترین الگوی عملی برای درک مسیر صحیح دینداری را در اختیار جامعه قرار دهد .

شاید از خودمان بپرسیم این زن چگونه می تواند در ضمن وظایفی که در خانواده دارد ، به جامعه ی خویش هم خدمت کند ؟

پاسخ این سؤال بسیار روشن است . یک بانوی طلبه می تواند تمامی این مسئولیت ها را در کنار هم داشته باشد ؛ چرا که با تربیت دینی در بستر خانواده می توان راه را برای رسیدن به جامعه ی ایده آل اسلامی مهیا کرد .

با آموزش اخلاق در محیط خانواده ، و تبلیغی که انجام می دهد و همچنین با جذب اطرافیان و بیان شیوای دین ، راه را برای حرکت در مسیر الی الله آسان می نماید ؛ پس یک شخص طلبه در زندگی خویش فراتر از سایر مسئولیت ها که فقط محدود به یک جا و یا یک مکان خاصی نمی شود ، حرکت می کند و خودش را محدود نمی کند ، در حقیقت طلبگی یک شغل نیست بلکه خدمت است و ایثار به هم نوع و تا جایی که بتواند و از عهده ی کار بر آید راه را هموار می کند .

کلید واژه :

بانو ، طلبه ، خانواده ، مادری ، همسری

فهرست

مقدمه	۵
طلبه و خود سازی	۸
۱. عبادت فاطمه(س) در کلام پیامبر(ص)	۹
۲. بانو امین و ترکیه ی نفس	۹
۳. ترک گناه ، محک صداقت در مسیر سیر و سلوک	۹
۴. پیامی از علامه حسن زاده آملی به جوانان	۱۰
نقش همسری	۱۱
۱. خانواده از دیدگاه اسلام	۱۱
۲. آثار دانشمندان غربی در مورد ازدواج	۱۲
۳. انتخاب همسر	۱۴
۴. ارزش ازدواج	۱۵
۵. آثار ازدواج	۱۶
۶. وظایف همسران	۱۷
نقش مادری	۲۴
۱. آداب آمیزش	۲۵
۲. اهمیت حیا در تربیت فرزند	۲۷
۳. تعلیم و تربیت	۲۸
۴. توجه به فرزندان	۲۸
۵. بازی با فرزندان	۲۹
نتیجه گیری	۳۰

هر جا عالم دینی وجود داشته باشد ، رونق زندگی ، صفا و صمیمیت دیده می شود و با این وجود ، در دوران گذشته که غالب علمای دین ، آقایان بودند ، این خلأ احساس می شد که خانم ها هم باید در کسوت طلبگی وارد اجتماع بشوند .

از تشکیل نخستین کلاس های خواهران در خانه ی علمای بزرگوار تا شکل گیری کامل حوزه های علمیه بانوان طلبه ی بسیاری وارد اجتماع شدند . وجود این بانوان بزرگوار یکی از نیاز های جامعه ی اسلامی بود ، زیرا نیمی از قشر جامعه را خانم ها تشکیل می دهند ؛ یک خانم علاوه بر مسئولیتی که در خانه دارد ، خیلی راحت می تواند با دیدن زندگی خود و مخاطبان اطرافش ، به سبب آن حس عاطفه و صمیمیت ، راهی برای حل مشکلات آن ها بیابد . البته نه تنها ارائه ی راهکار ؛ زیرا گاهی در جامعه کسی فقط می خواهد یکی به او گوش دهد تا غم زدای دلش باشد یا اینکه ، همراهش باشد .

بانوی طلبه با الگو گیری از حضرت فاطمه (س) و حضرت زینب (س) این مسئولیت خطیر را انجام می دهد .

برای یک طلبه ، رفع مشکل هم نوع ، دغدغه است نه کار ؛ بلکه هدف هم دلی ، هم زبانی و درمان کردن درد است که یک طلبه با زبان نرم و سخن شیرین و دل نواز صرفاً می تواند به همه ی این ها لباس اجرا بپوشاند و جامعه ی خویش را از گزند های اجتماعی رها کند .

همان طور که گفتیم طلبگی شغل نیست ، بلکه ایثار و خدمت است ؛ پس یک بانوی طلبه همچون جهاد گر و ایثار گری ، باید اول بر روی فضای خانواده ی خود کار کند و بذر محبت و صفا را در محیط خانه پراکنده سازد و با دقت و حوصله ی کافی و مواظبت ، به آن بذر آب دهد و نا ملایمات را کنار گذاشته و بر محور

۱۰. بین اذان و اقامه ؛ که فرزند ، حریص بر خونریزی خواهد بود .

۱۱. شب عید فطر ؛ که فرزند کثیر الشک خواهد بود .

۱۲. شب عید قربان ؛ که فرزندش شش انگشتی و یا چهار انگشتی خواهد بود .

۱۳. شب نیمه ی شعبان ؛ که آن فرزند شوم و در صورتش نشان سیاهی خواهد بود .

۱۴. ساعات اولیه ی شب ؛ که آن فرزند ساحر خواهد بود و دنیا را بر آخرت بر می گزیند .

۱۵. شبی که فرد مقصد سفر دارد ؛ که آن فرزند مالش را به نا حق صرف می کند .

۱۶. شب چهارشنبه

۲. اهمیت حیا در تربیت فرزند

حیا ، عبارت از انفعال و محصور کردن نفس از ارتکاب محرمات شرعیّه و قبیاح عقلیّه و عرفیّه می باشد ؛ تا

اینکه انسان مورد سرزنش دیگران قرار نگیرد . (مجتبی تهرانی ، ادب الهی (تربیت فرزند) ، ص ۸۴)

این تعبیری که عرض می کنم ، در قرآن و روایات آمده است ؛ هر چند در روایات روشن تر بیان شده

است ؛ ((حیا ، یک نوع پوشش برای روح است .)) (همان ، ص ۸۴)

مسئله ی حیا یک نقش زیر بنایی در امر تربیت دارد . پدر و مادر که به طور طبیعی ، دو مربّی دست اول

فرزند خود هستند ، باید از حیای فطری فرزندان حراست کرده و آن را رشد دهند ، نه اینکه خدای ناکرده با

رفتار و گفتار خود ، حیای فطری فرزندانشان را نابود سازند .

تأکید می کنم که فرزند ، شرم و حیای ذاتی دارد . وظیفه ی پدر و مادر این است که این حیا را رشد دهند ؛

رشد در همان روش های تربیت که عرض کردم و عبارت بود از : دیداری ، شنیداری ، رفتاری باید دقت کنند .

اگر نعوذ بالله کاری کنند که پرده ی حیای فرزندشان دریده شود ، بالاترین جنایت را در حق او کرده اند ؛ چرا

که فرزندشان بعد از آن قابل مهار نیست .

هسته ی مرکزی تربیت مربوط به همین جاست . کسانی که اسیر هواهای نفسانی شده و قصد پیاده کردن اهداف شیطانی را در جامعه دارند ، از همین راه وارد می شوند . ترویج لا ابالی گری در ابعاد انسانی و الهی در محیط خانه ، جامعه را به سوی بی بند و باری و پرده دری سوق می دهد . وقتی که پرده ی حیا ی جامعه دریده شود . دیگر ارتکاب هر جنایتی در آن جامعه عادی خواهد شد ؛ همچنان که روایات ما با تعبیر ((فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ)) ، به آن اشاره کرده اند . (همان ، ص ۹۰)

سعی می کنیم ما بقی مباحث مربوط به فرزند را به ذکر نمونه های عملی ذکر کنیم :

۳. تعلیم و تربیت

حضرت زینب (س) دختر دانشمند فاطمه زهرا (س) بود ، طوری که او را عقیده ی بنی هاشم نامیده اند ، او استاد علوم قرآنی بود . روزی مشغول تلاوت قرآن بود ، در این هنگام پدرش علی (ع) صدای او را شنید . حضرت زینب (س) تفسیر بعضی از این آیات قرآنی را از پدرش سؤال می کند . علی (ع) به سختی تحت تأثیر هوش و ذکاوت درخشان زینب (س) قرار گرفته ، لذا اشاراتی به آینده ی دختر گرامی خود زینب (س) کرد . جریاناتی را که در پیش دارد یاد آور شد . حضرت زینب (س) در پاسخ پدر گفت : مادرم فاطمه (س) مرا به این مطالب آگاه کرد تا مرا برای فردایم آماده سازد . (حلیمه صفری ، الگوهای رفتاری حضرت فاطمه زهرا (س) ، ص ۱۸۶)

۴. توجه به فرزندان

روزی پیامبر (ص) به خانه ی فاطمه (س) رفت ، چون به در خانه رسید دید دخترش فاطمه ، مضطرب و ناراحت پشت در ایستاده است . آن حضرت فرمود : چرا این جا ایستاده ای ؟ فاطمه ی زهرا (س) با حالتی مضطرب عرض کرد : فرزندانم صبح زود بیرون رفته اند و تا کنون از آن ها هیچ خبری ندارم .

پیامبر (ص) به دنبال آن ها روانه شد ، چون به نزدیک غار جبل رسید ، آن ها را دید که در کمال سلامت و آرامش ، مشغول بازی هستند. آن ها را بر دوش گرفت و به سوی خانه ی فاطمه (س) آمد .

۵. بازی با فرزندان

نقل شده که حضرت زهرا (س) با فرزندش امام حسن (ع) بازی می کرد و او را بالا می انداخت و در قالب زیبای شعر به او می فرمود :

أَشْبَهَ أَبَاكَ يَا حَسَنَ وَاخْلَعْ عَنِ الرَّسَنِ

وَاعْبُدِ إِلَهًا ذَا الْمَنَنِ وَلَا تُؤَالِ ذَا الْإِحْنِ

(حسن جان ! مانند پدرت علی باش ، و ریسمان ظلمی را از گردن حق بردار. خدای احسان کننده را پرستش کن و با افراد دشمن و کینه توز دوستی مکن .)

آن گاه که امام حسین (ع) را دست نوازش می کرد ، می فرمود :

أَنْتَ شَبِيهُ بَابِي لَسْتُ شَبِيهًا بِعَلِيٍّ

(حسین جان ، تو به پدرم رسول الله شباهت داری و به پدرت علی شبیه نیستی .) این در حالی بود که

علی (ع) سخنان فاطمه (س) را می شنید و لبخند می زد . (همان ، ص ۱۹۵)

بر یک بانوی طلبه ، به عنوان هدایتگری برای جامعه ی اسلامی ، واجب است که در مسأله ی مهم تربیت فرزند ، بیشترین مجاهدت را به خرج داده ، و برای تربیت نسلی مهدی یاور از هیچ تلاشی فرو گذار نباشد .

از رموز موفقیت حضرت رسول (ص) در دعوت و رسالت خویش ، اخلاق نیکو و بر خورد شایسته و جذاب با مردم بود ، و حسن خلق آن حضرت امتیاز بارز و مظهر رأفت و رحمت بود .

پس اگر یک طلبه با کلام نرم و رفتار شایسته و گفتار مؤدبانه و جاذبه دار ، تحمل فراوان ، حلم . بردباری و چهره ی گشاد و بشّاش که از مظاهر حسن خلق اند ، در خانواده حضور داشته باشد ، به تبع می تواند تأثیر به سزایی را در جامعه ایجاد نماید .

وقتی محبت خود را به دیگران می بخشد ، وقتی که با صبر و شکیبایی به مخاطب خویش پاسخ می گوید ، در واقع هم با زبان و هم با عمل خویش ، دین را تبلیغ می کند .

پس یک بانوی طلبه باید نه تنها در جامعه ، بلکه در خانواده هم بتواند با روندی درست ، مبلّغی کوشا ، هم دل ، و هم زبان برای رساندن پیام دین به همه ی نقاط هستی باشد ؛ زیرا دین هیچ وقت توقف ندارد بلکه همیشه تازه و روشن است .

۱. اکبری ، محمود (۱۳۹۳) ، صمیمانه با عروس و داماد (چاپ چهل و یک) ، قم : نور الزهرا (س)
۲. باقر زاده بابلی ، عبد الرحمان (۱۳۸۱) ، جمال سالکین (چاپ اول) ، قم : تهذیب
۳. تهرانی ، مجتبی (۱۳۹۱) ، ادب الهی (تربیت فرزند) (چاپ چهارم) ، تهران : موسسه فرهنگی پژوهشی مصابیح الهدی
۴. حکیم ، سید منذر (۱۳۹۳) ، درسنامه زندگانی و سیره ی حضرت زهرا (س) (چاپ اول) ، قم : هاجر
۵. رحیمی ، عباس (۱۳۹۰) ، خانواده موفق (چاپ دوم) ، قم : جمال
۶. رشید پور ، مجید (۱۳۸۸) ، عوامل استحکام خانواده (چاپ سوم) ، شهر :
۷. زیبایی نژاد ، محمد رضا (۱۳۹۱) ، جایگاه خانواده و جنسیت در نظام تربیت رسمی (چاپ اول) ، قم : هاجر
۸. صفایی حائری ، علی (۱۳۹۱) ، روابط متكامل زن و مرد (چاپ دهم) ، شهر : لیلة القدر
۹. صفری چافی ، حلیمه (۱۳۸۸) ، الگو های رفتاری حضرت فاطمه زهرا (س) (چاپ سوم) ، قم : توحید
۱۰. علیمردانی ، نرگس (۱۳۹۰) ، زلال حکمت (زندگی و سلوک بانو مجتهدة نصرت بیگم امین) (چاپ اول) ، تهران : وزرا
۱۱. لک علی آبادی ، محمد (۱۳۹۲) ، پرده نشین (چاپ سی ام) ، قم : هنارس
۱۲. موسوی خمینی ، سید روح الله () ، جهاد اکبر یا مبارزه با نفس () ، تهران : پیام آزادی
۱۳. میخبر ، سیما (۱۳۹۱) ، ریحانه ی بهشتی یا فرزند صالح (چاپ صد و بیست و یک) ، قم : نور الزهرا (س)